

կին պայմաններուն վրայ, և որ տակաւին աւարտած չէ։ Այս կտակին զխաւոր պայմաններն են՝ հողը արդէն ազգին եղած գետնի մը վրայ ընդարձակ Հայ Վաճառականական դպրոց մը կանգնել, որ պիտի կառավարուի յատկապէս Եւրոպայէն բերուած տնօրէնի մը և 7-8 Հայ վաճառականներէ բաղկացեալ տնօրէն խորհրդոյ մը ձեռամբ որոյ նախագահը պիտի ըլլայ Գարակէօզեան գերդաստանէն մէկը։ Հոն 30 ի չափ աղքատ տղայք ձրի պիտի ուսանին՝ անկէ աւելին թողակաւոր ըլլալով, այդ ձրի աղքատ տղայոց՝ դպրոցէն ելնելէն վերջը գործ մը գտնելը անհրաժեշտ պարտականութիւնը պիտի ըլլայ տնօրէն խորհրդոյն։

Առ այժմ՝ կը լսենք թէ՛ Բերայի գերեզմանատան մէկ պարագ տեղը պիտի կառուցուի այդ վարժարանը և եկամուտներն ալ Բերայի մէջ ծախու պիտի առնուին որով հրամանագիրը խիստ հաւանական է որ զիւրութեամբ կստացուի վաւրն զի ո՞վ կրնայ երեակայել թէ երկրին կրկին մեծ շահ խոստացող այսպիսի հաստատութեան մը հրամանը զւացուի կրկին շահ կրսնքը, մէկն այն է, թէ՛ օսմանեան կայսրութեան մէջ վաճառականութիւնը պիտի ծաղկի և օտարաց մեր երկրէն քաջած անհամար ուկին երկրին մէջ պիտի մնայ, երկրորդն այն է թէ՛ Բերայի գերեզմանատան պէս ամայի և անշէն մնացած ընտիր հող մը, իր մէջ պարունակելով այդ մեծ հաստատութիւնը պիտի ծաղկի ու տէրութեան մեծագումար տուրք հայթայթելու վիճակը պիտի մտնէ։

Երդ յանուն ազգին և յանուն ապագայ սերունդեան մեր խորին շնորհակալութիւնն յայտնելով Քարակէօզեան մեծ եղբարց, յանձունս կը փափաքինք որ ժամ յառաջ այս մեծ գործին սկսիլը տեսնելու բարեբաղդութիւնն ունենայինք։

Ազգ մը երբ վաճառականութեան մէջ յառաջացած է ըսել է ինչպէս է յունաց ազգը իւր բարոյական զօրութիւնը միմիայն իւր վաճառականութեան մէջ յառաջանալուն կը պարտաւորուի։ Երանի թէ Հայոց ազգն ալ իրօք յառաջանալու վաճառականութեան մէջ և իւր հաւատարմութեան ընդարշայ ընտրութիւնը՝ ի մասին վաճառականութեան գործած էր որով համար եթէ զրամ և զիւրութիւն հարկաւոր է ասոնցմէ ոչ

նուազ հարկաւոր է նաև հաւատարմութիւն, ուղղութիւն և վեհանձնութիւն։

Օրագիր Թ. 1345, Մայիս 26

Հետեւեալը ևս Հայրենիքէն կ'բաղկուի։

Երկուշաբթի առաջ ծանուցինք թէ՛ Քարակէօզեան մեծ եղբարք Ազգային վարժարանի մը հաստատութեան 50,000 ոսկի կտակած են։

Իրդ բերկրութեամբ կը ծանուցանեմք թէ՛ այս մասին իրենց մէջ ծագած անհամաձայնութիւնն ալ վերնալով, սոյն ահագին դուստրը երէկ (Յունիս 2) բեռնակիրներով Քարակէօզեան վաճառատունէն Պոլսոյ Պէզէսթէնը փոխադրուեցաւ։

Գարակէօզեան եղբարք սոյն անդուգական մեծագործութիւնը տոտաղին շնորհակալութեանց և անմահ յիշատակաց արժանի գործ մ' է։

Ապրիլն և շատ ապրիլն այսպիսի ազնիւ անձերը։

Թ. 250, Յունիս 5

Ժ.Ե. ԲԵՏԱՐԵԴԱՐԸ

ԱԶԳ. ՍԱՀԽԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՅՈՑ

ԹՈՒՐԿԻՈՅ.

Հակառակ կարծեաց ոմանց՝ Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդէսը այս տարի ուրիշ քանի մը տարիներէ աւելի շքեղ ու բարեկարգ կերպիւ կատարուեցաւ կիւրակէ օրը՝ Պէյքօղ Հինքեար - Իսկէշահին Յատկապէս վարձեալ և Հիւրքէթի շոգնաւաներով, և բազմութիւ նաւակներով 5000 ի չափ բազմութիւն ազգայնոց գացած էին։ Իզմիրլեան գեր. Տ. Մատթէոս վարդապետ Ս. Պատարագ մատոյց Պէյքօղի եկեղեցւոյն մէջ, ընտիր ատենախօսութիւն մ' ըրաւ և բարեմաղթեց Օգոստոսիառ Սուլթանին ազգին Սահմանադրութեան և այլոց համար։ Եկեղեցին տանող ծամրան այս տարի ալ զարդարուած էր ի շնորհս Թաղական խորհրդոյ տեղւոյն։

Հինքեար - Իսկէշահին զաշտափայրը շրջանակներ կային, յորոց մէկուն մէջ ի սեղան բաղմեցան գեր. Իզմիրլեան, Արեւփոխանաց ոմանք և այլ պատուաւոր անձինք։ այս սեղանին վրայ համառօտ ատենախօսութիւններ եղան և ջիւր բա-

րենսդրութեամբ բաժանելու քանակեցան վասն օգոստոսիա Սուլթանին Սահմանադրութեան, երեսփոխանութեան Ս. Էջմիածնի վնասփառ Հայրապետին, Ս. Պատրիարքին և ընդհանուր Ազգիս:

Զմուռնաք նշանակել, թէ այդ սեղանը Պէրքօղի թաղական պատուարժան խորհուրդը պատրաստած էր հանգանակութեամբ 20 ի չափ անձանց:

Սեղանին շուրջը ուրիշ շրջանակի մը մէջ նրաւագարանք անդադար կնուագէին ազգային երգեր և պատուաւոր երիտասարդք մերթ ընդ մերթ գեղեցիկ պարեր կ'յօրինէին:

Վերջապէս զաշտավայրին ամեն կողմը հայկական վնասանութիւն, պարզութիւն և խնձիղք տիրած էին: Եւ ամենքս զարձնալ բերկրութեամբ զարձանք մեր տեղերը:

Փետր Թ. 998 Մայիս 28:

ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ Ի 6 ՅՈՒՆԻՍԻ.

Ուրբաթ օր (ի 6 Յունիսի) Ազգային Ժողովը գումարեցաւ ի Ղալաթիա ընդ նախագահութեամբ ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Աղանեան Վսեմ Ստեփան փաշայի:

Ժամը եօթնին ատենան բացուելով, նախորդ նիստի ատենագրութիւնը վաւերացուելէ վերջը, Մայր եկեղեցւոյ Վէտիկ փաշայի և Գումգափոռի միացեալ թաղերու 17 երեսփոխանաց ընտրութիւնները վաւերացուեցան:

Յետոյ իրաւասութեան զիւանին մէկ տեղեկագիրը կարգացուեցաւ որ Բաղ՝ Ժողովոյ հրաժարականը չընդունիլ կառավարիկէր և կը յաւելուր թէ՛ մէկ տարի ևս պաշտօն պէտք է վարէ:

Ատենապետ փաշան տեղեկագրին եզրակացութիւնը քուէի դնելով, Ժողովը միաձայն հաւանութեամբ որոշեց որ՝ Բաղ Ժողովը իւր սահմանադրական շրջանն աւարտած ըլլալու համար՝ մինչև 1876 մայիս 1՝ պէտք է շարունակէ իւր պաշտօնը:

Ամիջապէս այս իմաստով զիր մը խմբագրուեցաւ զիւանին կողմէն և Ս. Նախագահին յանձնուեցաւ:

Յետոյ Այլատեան Մատթէոս Էֆէնտիի պատճառաբանեալ հրաժարագրի խնդրոյն անցնելով՝ կրը թիւր ու դէմ խօսող երեսփոխանաց անունները արձանագրուելով վիճարանութիւնն սկսեալ վրայ էր. Ս. Նախագահին կողմանէ առաջարկութիւն եղաւ որ՝ այս և ասոր նման խնդիրներով չզբաղի Ժողովը, այլ Սահմանադրութեան վերաբնութեան և դատարարութեան խնդիրները ձեռք առնու. այս առաջարկութեան ձայնակցեցան քանի մը երեսփոխաններ և թէպէտ պահ մը Ժողովն ազմկեցաւ, սակայն սոյն առաջարկութիւնը նորէն իրաւասութեան զիւանին խորիւր որոշուելով ատենապետ փաշայի առաջարկութեամբ աւմուկը վերջացաւ:

Ասկէ վերջս արժ. Գարեգին վարդապետի աղերսազրոյն վրայ յարարելութեան զիւանին բերած տեղեկագիրը կարգացուելով, տեղեկագրին եզրակացութեան համեմատ նոյն աղերսագիրը իբր անկատար խնդիր վարչութեան յղուեցաւ. նոյնպէս վարչութեան յղուեցաւ Մուրատեան վարժարանի խնդիրը ըստ առաջարկութեան կալուածոց և դատարարութեան միացեալ զիւանաց: Ժողովը աղա Մկրտիչ Սամուէլ Մուրատի յիշատակին շնորհակալութեան քուէ, նոյնպէս Թէոփորեան Գեր. Սարգիս վարդապետի այս մասին ունեցած աշխատութեանց համար զոհունակութեան քուէ տուաւ:

Կարգը Սահմանադրութեան վերաբնութեան խնդրոյն քաղով, Ռուսինեան Էֆէնտի կէս ժամու չափ խօսեցաւ, և ժամը 10ը անցած ըլլալով՝ ատենանը գոցուեցաւ յաջորդ նիստը 15 օրէն ընկու որոշմամբ:

Դալ անգամաւորին խնդիր պիտի ըլլայ Սահմանադրութեան վերաբնութեան վիճարանութիւնը:

Սոյն նիստին մէջ եթէ անարդար և ցաւալի բան մը կար, այն ալ աջակողմեան երեսփոխանաց ոմանց բռնած դիրքն էր, որոնք երբեմն քննութիւն և դատաստան կը պոռային, իսկ նոյն օրը Ս. Նախագահին առաջարկութեանը համակերպելով ապացուցին թէ՛ օրինաւոր դատաստանէ ու քննութենէ խոյս տալ կուզեն:

Հայրենիք Թ. 254, Յունիս 40: